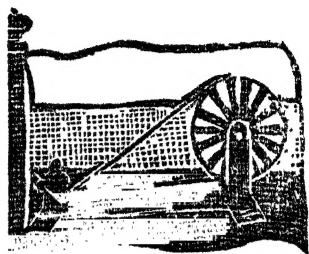

વંદેમાતરમ્
રાષ્ટ્રીય દવજ

આંકડો ૧૮૫૦

પ્રત્યે ૨૦૦૦

ક્રિ. ૧-૧-૦૦

૧૦૫૨૦

ગાંધી સમ ગાંધી થની તમ હિદને દિપાવળે
પરનાત્રતાની બેડી આ ભારત તણી તોડાવળે
ગાંધી શુર ગણી શિવજી દેળે કરળે ભારતોદ્ધાર
ગાંધી તણા ચરમંજ વિચરી કરો યાહોમ આવાર.

લેખક અને પ્રકાશક :-

ગોવિંદજી લલ્લુભાઈ મહેતા.

મુ. કોસાક વાયા-બિતરાણુ જીલ્લે-મુરત.

એક અમુલ્ય તક !

હ્યો ! હ્યો !! ખરીદી હ્યો !!!

આ હુમારું અદ્ભુત રાષ્ટ્રીય વિશુદ્ધ ભાવના
સ્પુરનારું નાનકડું પુસ્તક તાકીદે ખરીદી હ્યો.
થવા માત્ર દોઢ આનાની ટિંગટ નીચેને સ્વસ્થ
ખીડીને ઘેર ખેડાં મેળવો.

સોનેરી તક.

૧૦૭૨૦
અમદાવાદ કોર્પોરેશન

ફેરીઆઓ ! આ નાનકડા પુસ્તકની નકલો
તમને છૂટક તથા જથ્થાબંધ બહુ કિંમતી ભાવે
મીઠીને સુખામીથી મળશે તેનો લાભ લેવા ચક્રશે
હિં. સ્વાર્થ સાથે પરમેશ્વર.

ગોવિન્દજી લલ્લુભાઈ મહેતા.

૪૦ પ્રાદ્યુભાઈ મહેતા. મુ. કોસાડ

વાયા ઉત્રાણ.

જી. સુરત.

તા. ૦ ક. ૦ આ પુસ્તકની નકલો સુરત
ખાતે ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિરની ઓફીસ
(કેળાંપીઠ ચૌદ) માંથી પણ મળી શકશે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૭૨૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રાહુલ દાસ

વિષય ૬-૧૪

બે બોલ.

વાંચક ! આ એક નાનકડું પુસ્તક હું આપના સુખારક હસ્તમાં મૂકું છું તેને આપ સ્વિકારી લેશો, અને યોગ્ય કદર કરવા ચક્રશે. નહિ એવી આ લેખક આપને વિનંતિ કરે છે.

વાંચક ! તમે આ નાનકડા પુસ્તકમાં અદ્ભૂત રાષ્ટ્રીય ભાવના પ્રેરનારાં કાવ્યો તથા લેખોના સંગ્રહ જોઈ શકશો.

વાંચક વૃદ્ધ ! આજ કાલ આવાં નાનકડાં પુસ્તકો આપે ઘણાંજ નિહાળ્યાં હશે, પણ આવું વિર રસના પાઠ પઢાવતું તો એકે ચુનંદુ પુસ્તક ન નિહાળ્યું હોય. આમાં એવાં કાવ્યો મૂકવામાં આવ્યાં છે કે, જે કાવ્યો હજી સુધી પ્રજાની જાતેમાં જેવાં જોઈએ તેવાં પરિપૂર્ણ તો નજ આવી શક્યા હોય.

વાંચક ! હું ઉપર કહ્યા પ્રમાણે “ બે બોલ ” લખતાં ઘણુંજ લખી ગયો છું, માટે એક બાબત લખી મારી કલમ સ્વસ્થાને મૂકીશ, અને તે એજ કે આ પુસ્તકમાં જે જે ઉણપો રહી ગઈ હોય તેને આપ પોતેજ સુધારી લેશો એવી આ લેખક આકાંક્ષા રાખે છે.

તા. ૧૪-૭-૨૩ } ગોવિંદજી લલુભાઈ મહેતા.
કોસાડ

ઇતિહાસથીયે અદ્ભૂત
 નવલકથાથીયે રસિક
 પાને પાને રસથી છલકાતું
 કેવળ નવીન માહિતીથી ભરપૂર

બોમ્બયુગનું બંગાળા.

એ પુસ્તક તમે વાંચ્યું ન હોય, તો આજેજ
 જરૂર વાંચજો. એમાં બંગાળામાં થયેલી બોમ્બ અ-
 ણવળની સાથેસાથી વિગતવાર ગજળનાક માહિતી
 અરવિન્દ દોષના બાઇએ આપી છે. કિમ્મત રૂપિયો
 એક. રૂા. ૪૧ લવાજમ ભરી સ્થાયી ગ્રાહક થનારને
 અગિયાર આને પડશે. તેમ મેળવવાની યોજના પૂછાવો.

લખો

ગાંડીવ સાહિત્ય મન્દિર

ચૌદા નજીક, સુરત.

રાષ્ટ્રીય ધ્વજ

અદ્ભૂત વિરસ ઉત્પન્ન કરનારા કાવ્યો
તથા લેખોનો સંગ્રહ.

ગીત ૧ છં.

હુનીઆને ઉંધા ચશમાં

ડાહ્યા દિવાના લાગે—(૨)

નરસીંહ હતો દિવાનો મીરાં હતી દિવાની.

ભક્તિ મુધા પિનારા—ડાહ્યા

કેવા હતા ટિળક કેવા હતા દાદા*

સ્વદેશ પ્રેમ પિનારા—ડાહ્યા

જે પ્રેમના મુપંથે નિજ પ્રાણને વિસરતા

ફરહાદને એ મઝનું—ડાહ્યા

તે કર્મવિર ગાંધી જઈ જેલમાં બિરાજ્યા.

તે પણ જગતની આંખે—ડાહ્યા

પરતંત્રતાને મિટાડવા અસહ્ય દુઃખો સહે

તે પણ તમારી આંખે—ડાહ્યા

સ્વતંત્રતાને ઠાજે જઈ જેલમાં વિચરતા

તે સદ્ગતનતની આંખે—ડાહ્યા

ગીત ૨. શું

(પરતંત્રતાને ત્યજી દહને સ્વતંત્રતા ધાઓ-રાગ)

સ્વરાજનું છે શાંત યુદ્ધ શાંતિ ધરે તો આવજો.
 તનમન વચન ધન દેશને અર્પણ કરે તો આવજો-૧
 આ યુદ્ધમાં શૂરા લડે કાયર મિથ્યારા શું કરે.
 રણુ ઘેલા તો રણુમાં ખરે હિંમત ધરોતો આવજો-૨
 જો દેશની દાઝે બળે તો ધર્મની કાળે લડો.
 પર પ્રાણની રક્ષા કરો બહારે ચડો તો આવજો-૩
 ધન્ય માનુભૂમિને ભજી શણગાર ખાદીનો સજી
 પરદેશી વસ્તુઓ ત્યજી સેવા કરો તો આવજો-૪
 ખાદી ખરો શણગાર છે આ હિંદનો ઉદ્ધાર છે.
 આ રેંટીઆનો તાર છે જો ના ડરો તો આવજો-૫
 હિંદુ મોસ્લીમ પારસી બનો ઐક્યતાની આરસી.
 સ્વરાજ લેતાં વાર શી? સંપ કરો તો આવજો-૬

ગીત ૩.

ભારતવાસીઓને !

પરતંત્રતાને ત્યજી દહને સ્વતંત્ર તો ધાઓ
 ખાદીને અંગે સજી સ્વરાજ ગીત ગાઓ.....૧
 વિર યોદ્ધા આપણા આજે સડે છે જેલમાં
 તોપણ હજીતો આપણે મેસી રક્ષા છીએ મહેલમાં.....૨

લાખો તનયા હિંદની અન્ન વિના ભૂખે મરે
 હજારો ભારત વાસીઓ અરે ! વસ્ત્ર વિણ ફરે....૩
 માતા ભારત આપણી પરતંત્રતામાં છે અરે !
 ત્રીસ કોટિ તેના તનુઓ શું કંઈજ નહિ કરે ?....૪
 દેવ ગાંધીજીને આજે કર્યા છે બંદીવાન.
 આપણે તો મોજ કરીએ કરી ખાનપાન.....૫
 ખાદી તણે શણગાર સજી યાહોમ કરો આવાર
 સુદર્શન ચક્રજ ગ્રહી શક્તિ બતાવો અપાર....૬
 સ્વતંત્રતાને કાજ નિજ પ્રાણ પણ અર્પણ કરો
 લાખો મુદ્દાં છો પડે પણ લેશ નવ કરો.....૭
 ગાંધી આજ્ઞા શિર ઉઠાવી જેલ દ્વારે સંચરો
 નિર્ભયતાને માન આપી રાષ્ટ્ર યજ્ઞે વિચરો.....૮
 ઐક્યતાથી વિચરશો તો ભલું થશે ભારતતણું.
 તમ ભારત નિવાસી બંધુઓ વિશેષ હું શું કહું....૯
 બંધુઓ ! કહેવાપણું તે ઉપર સઘળું કહી દીધું
 ભારતી પુત્ર “ગોવિંદજી” એ શેષ નવ રહેવા દીધું....૧૦

ગાંધીજીનો જેલનો અનુભવ

નહિ વાંચે તેનું ભણતર ધૂળ

સચિત્ર કિ ૦-૯-૩ ટ. ખ. સાથે.

ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિર-સુરત.

ગીત ૪

(કવાલી)

મીઠી વાણી સુણી તારી હવે ભારત પ્રજા બની.
 સ્વતંત્ર સ્વરાજ લય લાગી ફકીરી તેં લીધી ગાંધી —
 ખરાધીન દેશની ઢાઝે સ્વતંત્ર સ્વરાજને કાળે
 અમીરીને ત્યજી આજે ફકીરી તેં લીધી ગાંધી.
 વિપત્તિના વાદળાં બેઠારી જાગ્યા નહિ રાત દિન ધારી
 સ્વયંસેવક દિધા બેઠી ફકીરી તેં લીધી ગાંધી.
 ખિલાફતની લડત કાળે ઇસ્લામી ધર્મની ઢાઝે.
 મળ્યા નહિ ન્યાય તે કાળે ફકીરી તેં લીધી ગાંધી
 પંજાબી ભાઈબહેનોની હુંટાઈ લાજ ત્યાં કંઈની
 થઈ ખુનરેજી બેચેની ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી.
 વિલાયતમાં લડાઈ ચાલી તિલ્લેરી હિંદની ખાલી
 દશા નિજ દેશની ભાળી ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી
 ધિરજની ઢાલ તેં ધારી ક્ષમાના ખડગથી ચારી
 કરી ઉઘમ તણી સ્વારી ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી
 સ્વતંત્ર સ્વરાજના મંત્રો મહાત્મા તિલકના સુત્રો
 ગોઠવ્યા ગાંધીએ યંત્રો ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી.
 મુત્તરના તાતણે લેવું સ્વરાજ સ્વદેશનું દેવું
 ભયંકર પશુ કયું કેવું ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી

રેંટીઆની રસમ સાદી ઘરોઘર ફેરવ્યા ગાંધી,
 વણે હાથે અમીર ખાદી ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી
 ખાદીના વસ્ત્ર તહેં પહેર્યા ઘણાં પહેરે વખર પહેર્યા
 હૃદય કાળાં કર્યાં ગોરાં ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી,
 અસહકારી વ્રત તહેં લીધું સ્વદેશી પણ ક્યું સીધું
 દયાથી દેશને દીધું ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી.
 ખરો હઠ યોગ તહેં લીધો સન્યાસ સ્વરાજનો લીધો
 પ્રજાનો પ્રેમ રસ પીધો ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી
 મહિરા પાનની કુંદી દેશની દુર્દશા ભૂંડી
 કરાવે બંધ એ ફકીરી તહેં લીધી ગાંધી
 ફકીરીમાં અમીરીની છાપ સાચી પડી ગાંધી
 દેશથી હાઝની યાદી ફકીરો તહેં લીધી ગાંધી

મૂરખરાજ

ગાંધીજી કૃત રસીલી નવલકથા તમારે વાં-
 ન્યેજા છૂટકે છે. કિમ્મત આઠ આના ૮. ખ.
 સાથે સાડા નવ આના. ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિરમાં-
 થી મળશે.

*મધુરી બંસરી.

ગોપાળ બંશરી તારી વાગે રે,
વિંધ્યાચળ સમ એની શ્રદ્ધા લાગે રે;
દશ દેશની એ તો બતાવે રે,
જીવનના દુઃખી પ્રસંગો બૂલાવે રે.
લક્ષ્મણપતિને એ નહિ માને રે,
†લુચ્ચા જનોની કથા ન મુણે કાને રે;
ભાળે સત્યજ એ બંસરી રે,
ઈચ્છીત વસ્તુને એ આપનારી રે.
મન ગમતી લહેરો એ આપે રે,
હેરત એ બંશરી પમાડે રે;
તાગડધિન્ના છોડા એ બધુ રે ! ગોપાળ.
લી૦ ગોવિંદજી લલ્લુભાઈ મહેતા.

ભારતીય યુવાનો પ્રત્યે—

હે યુવાનો !

પાછળના દોઢસો વરસથી દિનપ્રતિદિન થતી આવ-
તી માતૃભૂમિની દુર્દશા નિહાળો તો તમારાં પથ્થરવત
હૃદય પણ પિગળ્યા વિશુ રહેશે નહિ. જેઓએ દેશ તથા
ધર્મને ખાતર પરતંલતાને સ્વિકારી નથી, તથા સ્વમાનને
ખાતર ક્ષણભંશુર દેહની પણ પરવા રાખી નથી, એવા
પચીસ હજાર નરવિરો આજે જેલમાં સળડે છે.

હે યુવાન ભારતી પુત્રો !

જલા ભારત વર્ષમાં તો શું પણ સારી આલમમાં
મહાન વિભૂતિ તરીકે સુવિખ્યાત થયેલા કથોરને કુંદન
ખનાવનાર, માતૃભૂમિને માટે ફઠીરી ધારણ કરનાર, ભારત
માતાના લાડકવાયા તન મહાત્મા ગાંધીજી આજ ભારતને
આઝાદ કરવા ચરોડાની જેલમાં તપશ્ચર્યા કરે છે.

જહાતા યુવાન હિંદીઓ !

આજે આપણી સેંકડો ખતકે હજારો ભગીનીઓ કે
જેઓએ દુઃખના દુંગરો નિહાળ્યા નથી, તાપ સરખો વેઠ્યો

નથી અને કાંટા કાંકરાનાં અવર્ણનીય કળેને સુદ્ધાં અનુભ-
વ્યાં નથી તેવી ભારતની વિર તનયાઓ ટાઢ કે તડકો શિયા-
ળો કે ચોમાસું અને કાઢવ કીચડની પણ પરવા રાખ્યા વિણ
હિંદના ગામડે ગામડે રટણ કરે છે અને રાષ્ટ્રના યજ્ઞ કુંડમાં
પોતાની નાશવંત કાયાનું બળીદાન આપવા તત્પર થઈ
રહી છે તો

હે યુવાન બંધુઓ !

તમે તમારી યુવાની શેમાં ખતમ કરશો ? જ્યારે મા-
તૃ ભૂમિ આવા અવનતિના સંજોગો પ્રચાલુ કરતી હોય ત્યા-
રે તમે પેટ પર હસ્ત ફેરવી પકવાન કે બાસુદી જેવાં મિષ્ટા-
નો આરોગી પેટ પૂજક બનશો ? તથા મોટર અને ફેરી-
નોમાં બેસી પાનની પીચકારીઓ ભારતા ભારતા ભારતની
અધોગતિ નિહાળ્યા કરશો ? બંધુઓ ! આવા બેદર્શનક
દ્રશ્યો નિહાળ્યા કરવાં એ ભારતની પવિત્રતાને તથા ભારતે
સાંપડેલાં રત્નો કે જે રત્નોએ માણુની આહુતી અપાયા છ-
તાં પણ પરતંતતાને સ્વીકારી નહોતી તથા સંપતિ તો શું
થણ સંતતિની પણ ફરકાર રાખી નહોતી અને રાજ પદને
પણ ઠોકર મારી સત્ત્વનેજ વળગી રહ્યા હતા, એવા આપણા
શૂરવીર પૂર્વજોને લજ્જાસ્પદ નથી ? તો હે ભારતી સંતા-
નો !! ભારતને આઝાદ કરવા તમારી નાશવંત દેહની પણ
પરવા ત્યજી રાષ્ટ્રના પરી કુંડમાં તમારાં શિર છુકાવો અને
અહતમાણના દુરમાનને અક્ષરશઃ અમલમાં મૂકી સેર

ઘેર અમલ કરવો, તેજ તમે પ્રાયઃ ભારતના સુસંતાનો
ગણાશે અને પરમ કૃપાળુ પરમાત્માના અમોલ્ય મુખારક
ખોળાને પ્રાપ્ત કરી શકશે અને સ્વર્ગીય આનંદ અનુભવશે

હે ભારત તારો દિગ્વીજ્ય થાઓ !

લિ. ભારતીયુત્ર

ગોવિંદજી લલ્લુભાઈ મહેતા

જેલ વાસી નરવિરોને અભિનંદન.

હે *મહાત્મા! માતૃભૂમિને અવદશા અનુભવતી નિ-
હાળી તેમાંથી તેને મૂક્ત કરવાં અસહકાર અને સત્યાગ્રહ
જેવાં ચુનંદા શસ્ત્રો તમે હસ્તમાં ગ્રહ્યાં છે. અને દોઢ સદી
થયાં નિદ્રાવસ્થામાં પીડાતી આર્યાવર્તની શુરવિર પ્રજાને
જાગૃત કરી તેમની અવદશાનું પરિપૂર્ણ ભાન કરાવ્યું છે,
તથા ભારત માતાના પવિત્ર હસ્તોને જકડનારી લોખંડી
જંજીરોને તોડવા જે પ્રયત્નો આદર્યાં છે અને દિનબંધુઓ
ની દીનતાને ફેડવા કમરકસી છે તેને માટે હે યરોડાની
દિવાલો પાછળ સંતાયલા સંત ! મારા તમને કોટાનકોટી-
વાર વંદન છે

શૌક્રત તથા મહુમુદ ! હે જી બાંધવો તમે ઇસ્લામી આલમને આઝાદ કરવા તથા ખિલાફત પર પડેલી ધાડોને જમીન હોસ્ત કરવા અને ભારતની પરતંત્રતા મીટાવા મહુત્મા ગાંધીજીના પંથે વિચર્યા છો તેને માટે હે ઇસ્લામી સ્થંભો ! મારા તમને કેટિવાર વંદન છે

હે પંબખના કેસરી ! તમે દેશની અથાગ સેવા કરી છે અને આજે નિરાશામય માંદગી જ્વલમાં સેવો છો છતાં ભારતને પરતંત્રતાની ખેડીથી જકડનારાઓને માંથું નમાવ્યું નથી તો હે લાલ ! મારા તમને અગણિતવાર વંદન છે.

હે વિરયોદ્ધાઓ ! તમે મહાસભા રૂપી નૌકાને સ્વરાજ બંદરે પહોંચાડવા નાવિકો તરીકે આજે જ્વલમાં ખેડા છો તથા ભારતની કુમકેલેશ પણુ વિલંબ કર્યા વિનુ ધાયા છો તો હે રણુબેલા ભારતી પુત્રો ! મારા તમને હજારો વાર અભિવંદન છે

લિ૦ ભારતીપુત્ર

ગોવિંદજી લલ્લુભાઈ મહેતા

કામ કામ ઇનામમાં લેવાતો

—નીતિધર્મ—

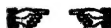
ગાંધીજી કૃત અનુપમ ગ્રંથ દરેક જુવાન ભાઈ બહેનના હાથમાં મૂકવા લાયક છે કિ. ૦-૯-૬
૬. ખ. સાથે. ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિર-સુરત.

(સ્વરાજ શેર)

હે! માતા ભારત હમારી વંદન તુને કોટીવાર છે
 હમે બાળક તમારાં લાડકાં તુજ હમારી માત છે
 તુજને મૂકત કરવાં કાજ હમારું પ્રાણ આપીશું.
 ભલે! કળે પડે અગણિત હમે તે પ્રેમથી સહીશું
 પરવા ત્યજી દઈ પ્રાણની ધરામહીં સમાઈ જશું
 તજ દિગ્વિજયને કાજ હમારા પ્રાણ પાથરશું
 સજીશું શિલનું શસ્ત્ર ચઢીશું સત્યનું શસ્ત્ર
 તારી સ્વતંત્રતાને કાજે લડીશું મૂકીને મસ્ત.

હે દિનાનાથ ગાંધી તમે કયાં સંતાયા છો અરે !
 આ હિંદના દીનબંધુઓ તુજ બોળ સોળ માસ થયા કરે
 તમારી રાહ જુઓ છે માતા ભારત હમારી રે
 ક્યારે થશે ગુજરાતમાં પધરામણી તમારો રે
 લાગી લગન હમને તમારી નહિ તલસાવો લેશ વારરે
 ગયા હો જ્યાં તમે ત્યાંથી પધારો આ સ્થળે આવારે
 અરેરે ! ભૂલ હું મોટી કરું તેમાં તેઓ શું કરે !
 બહારે ધાઈશું નહિ તેમની તો તેઓ વિમુખજ રહે

દેશના કોહી થઈ જે આ અવનિમાં વિચરશે
 અંતે આત્મા તેઓના રૈરવ નકે તે જશે
 પ્રભુ તજી દરબારમાં ઇન્સાફ તેઓના થશે
 પૂનર્જન્મને વિષે કારમો ક્રોધ તેઓને થશે

ભૂલચૂકની માફી હવે તુજ પાસે વાંચક ! માગું છું
 વખતવિતાડવા વિણ આપશો એવી આશા રાખું છું
 (લેખક)

ગાંધીય મુદ્રણાલય, સુરત-માં નવરસાલ મુળ્યદે જાણ્યું.

